Rodna Gruda

Če nič ne storimo, naredimo največ slabega

By Doing Nothing We Do the Most Harm

Objavljeno dne/Published on: 02.10.2014
Avtor članka/Article Author: Blanka Markovič Kocen, foto: arhiv M. D. T.

Mira Delavec Touhami, učiteljica dopolnilnega pouka slovenščine v Mannheimu, na človeka naredi močan vtis. Dvojna doktorica znanosti je predana humanitarnemu delu, ljubezni do narave, človeka, zlasti do otrok, in kulture. »Če rečemo, da ne moremo nič storiti na tem svetu, smo storili največ slabega!« pravi avtorica knjige Hči puščave, ki je leta 2005 začela potovati po Severni Afriki in je na lastne oči videla in občutila stisko nomadskih otrok. »Za humanitarno dejavnost se nisem odločila, temveč sem sledila samo svojemu srcu, saj kot učiteljica ne morem dopustiti, da otroci na tem svetu trpijo,« pojasnjuje svojo odločitev.

Mira DelavecTouhami PhD is a teacher of supplementary Slovenian language classes in Mannheim and never fails to leave a strong impression on people. She has two PhD degrees in science and is dedicated to humanitarian work, love for nature, people – especially children – and culture. The author of the book Hči Puščave(The Desert's Daughter) started travelling across the Northern Africa in 2005. There she witnessed with her own eyes the crisis which nomadic children are experiencing. She says that"by saying we cannot do anything in this world, we do the most harm" and explains that "she did not decide for humanitarianism but merely followed her heart, for as a teacher she cannot allow the suffering of children in this world."

Amira in tuareški deklici

Kako pa vas je pot zanesla v Nemčijo?

Na razpisu Ministrstva RS za izobraževanje, znanost in šport ter Zavoda RS za šolstvo sem bila leta 2011 izbrana za mesto učiteljice v Mannheimu in drugih nemških mestih. Ta poklic zahteva celega človeka in sem mu zelo predana, prav tako sem vesela in počaščena, da lahko med slovenskimi izseljenci širim in učim slovensko besedo in kulturo. Vsi udeleženci tega pouka so zelo hvaležni tudi naši državi, ki tovrstno obliko poučevanja podpira in omogoča.

Na znanstvenem področju raziskujete prvo slovensko pesnico, pisateljico in skladateljico Josipino Turnograjsko. Do katerih temeljnih, morda presenetljivih ugotovitev ste prišli in zakaj ravno Josipina Turnograjska?

Z Josipino Urbančič Turnograjsko se znanstveno ukvarjam že dvanajst let. V tem času sem o njej napisala šest knjig, prvič izdala vsa njena literarna dela, z lastnimi sredstvi obnovila njen grob v Gradcu in ga tako rešila pred prekopom; ustanovila sem KD Josipine Turnograjske. Rojena sem bila in živela sem namreč v istih krajih, v katerih je svoje življenje preživela tudi Josipina Turnograjska – v Preddvoru in njegovi okolici in že kot otrok so me zanimale zgodbe o slovenskih gradovih in njihovi preteklosti. Ko sem leta 2002 stopila v Rokopisni oddelek NUK-a in za svoje diplomsko delo začela prebirati več kot 1.166 ljubezenskih pisem med Lovrom Tomanom in Josipino Urbančič, me je povsem prevzelo. Ne samo obseg pisem (od 15 do 35 strani), saj gre za največjo ohranjeno korespondenco v slovenskem jeziku, predvsem njihova vsebina, poleg tega tudi njena dela. Josipino sem spoznavala kot mlado dekle in jo odkrivala ne samo skozi oči preučevalke, temveč tudi skozi oči dekleta, ženske, zavedne Slovenke. Bila je resnično neverjetna ženska, ki je živela daleč pred svojim časom in žal umrla veliko prezgodaj. Ni še dopolnila 21 let, letos mineva 160 let od njene smrti in 12. Junija pripravljam slavnostno

prireditev na gradu Turn v počastitev njenega spomina. V slovenskem prostoru je bila in je še vedno po krivici pogosto spregledana oziroma nepoznana.

Josipina je simbolično postala neločljiv del mojega življenja in tako bo ostalo za vedno.

Humanitarno ste delali v Siriji, Libiji, Nigru … Kaj je botrovalo izbiri teh območij?

Ta območja sem si izbrala predvsem zato, ker v predelih teh držav, kjer sem se gibala, druge mednarodne organizacije niso prisotne in zaradi nevarnosti oziroma slabih pogojev ne delujejo.

S čim in kako ste tem ljudem pomagali?

Zadnjih deset let pomagam revnim otrokom in ženskam v različnih afriških državah, predvsem v Libiji, na jugu Alžirije, na severu Nigra in Malija, v Keniji in Siriji. Vsako leto sem v času, ko sem lahko imela dopust, izvedla kake štiri projekte dostave pomoči v obliki zdravil, hrane in otroških oblačil, vse v lastni režiji, povsem sama (brez pomoči kogarkoli iz Evrope) in vse na svoje stroške, saj sem želela vedno storiti nekaj dobrega za otroke. Trpljenje otrok in žensk me vedno najbolj boli, saj svet v tej smeri ni storil pravih ukrepov, nihče se iz zgodb o otrocih ni naučil ničesar … Danes vidim, kako otroke sirote uporabljajo za sužnje, poskusne zajčke za razna testiranja zdravil, za urjenje z orožjem itd. Vseh ne morem rešiti, tega se zavedam, a če rešim dva, je bolje kot nič. Če rečemo, da ne moremo nič storiti na tem svetu, smo storili največ slabega!

Do sedaj sem izvedla veliko projektov zlasti v času vojne v Libiji, ki, mimogrede, še vedno ni končana, pomagam pa zadnja leta izključno Tuaregom nomadom in njihovim otrokom ter ženskam, saj so se slednji znašli na robu preživetja, njihova večtisočletna kultura pa izginja pred našimi očmi.

Kakšni so vaši vtisi, kdo so ti ljudje?

Tuaregi so staro nomadsko ljudstvo, ki živi na območju, velikem za 440 Slovenij, in jih naj bi bilo okoli šest milijonov. Nimajo svoje države, ampak bivajo v različnih državah, ki so nastale po drugi svetovni vojni na njihovem ozemlju. Njihov ožji prostor je Tenere, to je predel med Nigrom, Alžirijo in Malijem, pas stroge puščave, kjer so bile nekoč tuareške karavanske poti med Atlantikom in notranjostjo Sahare, po katerih so prevažali sol in druge dobrine. Bili so izvrstni trgovci, ki so zlasti v času tuareške kraljice Tin Hinan v 4. stoletju pr. n. št. dosegli veliko moč, saj so se različne skupnosti Tuaregov med seboj povezale in tvorile močno gospodarsko skupnost na tem območju. Beseda Tenere je sicer pri Tuaregih večplasten pojem, tako kot na primer pri pojmovanju kamele; zanjo imajo več kot sto različnih izrazov. Tenere lahko pomeni človeka, ki je izgubljen in osamljen ter išče duhovno samega sebe; lahko je tudi predel brez prostorske omejitve, puščava kot celota. Gre tudi za pojem, ki opisuje mesto, kjer ni vpliva človeške energije in civilizacije ter v njem lahko pristno sobivajo z energijo narave. Tenere je v prvi vrsti dom Tuaregov, v katerem se vedno počutijo svobodne. To je prostor, kjer ni omejitev. Tuaregi so bili mnogokrat v različni literaturi prikazani kot neke vrste barbari, sodobni pirati ali gusarji, v resnici pa so izjemno tenkočutni ljudje, tako moški kot ženske, in med seboj zelo malo govorijo. Za njih je bolj pomembna energija oči in pogleda. Slednje jim pove več kot besede. So zelo plemeniti in ljubeči ljudje, tenkočutni do narave in spoštljivi do sočloveka.

Med njimi ste spoznali tudi svojega moža. Ali lahko opišete vajino srečanje?

Med svojim humanitarnimi potmi v puščavi sem spoznala tudi svojega moža, Tuarega, ki mi je v času razdeljevanja pomoči in transporta ves čas veliko pomagal in mi stal ob strani. Najino srečanje je bilo zapisano v zvezdah. Bilo je srečanje, polno spoštovanja, zaupanja in ljubezni, kar naju ves čas vodi.

Na predavanju v Stuttgartu, na 19. Posvetu Slovencev v Nemčiji, ste dejali: »V življenju moramo včasih pustiti, da nas vodi srce, ne le razum.« Ali lahko pojasnite to misel?

Zahodni svet preveč poudarka daje zgolj razumskim reakcijam, srčna mora biti skrita ali vsaj prikrita, drugače človek težko obstaja in deluje v svojem okolju. Vse preveč je igranja, laži in sprenevedanj. Zahodni človek je ob

»poplavi« tehničnih izdelkov postal odtujen ne samo do sočloveka, temveč je izgubil stik tudi s samim seboj.

Česa ste se od Tuaregov naučili?

Veliko. Prvič sem v puščavi med nomadi našla pot do same sebe, ker menim, da je to ena izmed najtežjih poti, ki jih mora človek narediti v življenju, če želi biti iskren do sebe in drugih. Želje po odkrivanju individualne notranjosti, ki jo ima vsak človek, je v zahodnem svetu, kjer smo okupirani in blokirani z vseh strani, skoraj ni mogoče izvesti, saj je niti začutiti ne moremo več. Ko sem prišla v puščavo, sem se počutila, da sem prišla domov. V evropskem prostoru, kjer človeka vodijo samo še materialne dobrine in neizmerno hrepenenje po izpolnjevanju le-teh, ne pa želje po medsebojnem spoštovanju, prijateljstvu in razumevanju, zaupanju, se počutim zelo tuje. V puščavi si preprosto to, kar si. Tam se nihče ne more pred drugim pretvarjati, igrati, sprenevedati. Zakaj? Ker pred materjo naravo ni treba nič narediti in ničesar dokazati. Za razliko od evropskega prostora se v puščavi, tem kozmosu, ki me obdaja, in v katerem sem popolnoma majhna, vseeno počutim zelo dobro, saj je človekova duša svobodna in nihče nikogar ne obsoja. Karkoli človek izreče o puščavi, je premalo. Preprosto jo morate občutiti in doživeti, se z njo zliti. V Evropi se pogosto prisilno usmerjamo zaradi vpliva družbe ali načina življenja, zaradi zahtev, ki jih drugi postavljajo in jih moramo upoštevati, če želimo z drugimi sobivati. V puščavi tega ni, si človek, ki si in te nekega dne ne bo več.

Zakaj ste se odločili za ta svet?

Sledila sem in vedno sledim svojemu srcu, ne samo ko sem se odločila za ta svet, ampak tudi pri ostalem delu in projektih.

Kaj je na vas med Tuaregi napravilo največji vtis in kako ste se jim prilagodili?

Največji vtis je name napravila njihova bogata večtisočletna kultura, jezik tamašek in pisava tifinar, njihov preprost način življenja in notranje veselje.

Posebne prilagoditve z moje strani niso bile potrebne, saj če človek zna slišati druge s svojim srcem, potem posebne prilagoditve niso potrebne. Edino, kar sem se z leti naučila, je njihov jezik tamašek, kar mi pomaga pri komunikaciji z njimi.

Kako ste preživeli brez elektrike in interneta?

Ne boste verjeli, ampak izvrstno. Človek šele potem spozna, kako malo potrebuje za preživetje in kako malo, da je srečen in zadovoljen s tem, kar ima.

Kako vaš mož vidi Evropo in Slovence?

Moj mož vidi Evropo kot hitro vozeč avto, ki ne ve, kam ga vodi pot, niti kako in za kakšno ceno se bo ob tej hitrosti sploh lahko ustavil. Po njegovem mnenju se je evropski človek oddaljil od sebe, od narave.

Slovence vidi zelo pozitivno, ne zaradi tega, ker sem sama Slovenka, vendar pravi, da smo kot država v naravnih virih zelo bogati, da moramo to čuvati in hraniti za prihodnje generacije, da imamo čudovito kulturno dediščino, na katero bi morali biti bolj ponosni. Pravi tudi, da bi se morali bolj povezovati med sabo, saj prepogosto dajemo občutek, da se zaradi svoje majhnosti skrivamo pred drugimi evropskimi narodi, v resnici bi se morali bolj pokazati, ker imamo veliko razlogov za to.

Kako ste ob vseh svojih dejavnostih našli čas za pripravo kar dveh doktoratov in iz česa sta ta bila?

Kjer je volja, je tudi pot in kjer je pot, je tudi veselje do dela. Osebno sem človek, ki zelo rad in veliko dela in verjamem, da če želiš v življenju nekaj doseči, moraš za to tudi nekaj narediti in včasih tudi žrtvovati. Prvi

doktorat sem zagovarjala leta 2009 s področja literarne zgodovine na temo Vloga Josipine Urbančič Turnograjske pri oblikovanju slovenske literature v 19. stoletju, medtem ko je bila tema drugega doktorata, ki ga imam s področja prava, Refleksija diplomacije kot dejavnosti skozi mednarodno običajno pravo na primeru literarne fikcije.

Kdaj ste izdali knjigo in o čem v njej pripovedujete?

V začetku marca letos sem v okviru KD Josipine Turnograjske izdala knjigo z naslovom Taraut en tenere: Hči puščave, v kateri sem med drugim zapisala nekatere tuareške pripovedke, pesmi in pravljice, ki so mi jih Tuaregi pripovedovali in niso bile nikoli zapisane, srečamo se z njihovim načinom življenja, kulturo, tradicijo in še mnogo drugega. Knjiga je bogata tudi s fotografskim gradivom (več kot sto barvnih fotografij), saj se mi jih je na mojih poteh v zadnjih letih nabralo ogromno. Izkupiček od prodaje knjige je namenjen za nakup hrane za revne tuareške nomadske otroke in za gradnjo manjše šole na njihovem območju, ki bi pripomogla k ohranitvi tuareškega jezika tamaška, pisave tifinar in njihove starodavne kulture, ki tako hitro izginja, v celoti.

Z možem pričakujeta otroka - ga boste vzgajali v obeh kulturah?

Vsak otrok je otrok vesolja in poslan, da nas nekaj nauči. Vzgajala ga bova v ljubezni in spoštovanju vseh kultur tega sveta, ker smo svet v resnici ena velika družina.